

Fővárosi Ítéltábla

11.Gf.40.060/2023/4.

A Fővárosi Ítéltábla az Ádám Ügyvédi Iroda (cím1, ügyintéző: dr. Ádám Beáta ügyvéd) által képviselt felperes1 (cím2) felperesnek a Dr. Gáspár Zoltán (cím5) által képviselt alperes1 (cím6) alperes ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2023. január 11-én meghozott 31.G.40.154/2022/20. számú ítélete ellen az alperes részéről 21. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését – a perköltségre is kiterjedően – részben megváltoztatja, és megállapítja, hogy a felek által 2018. február 14-én megkötött „Opciók megállapodás követelés adásvételéről” megnevezésű szerződésnek az opciók díj beszámítási nyilatkozattal történő teljesítését kikötő 3.1.3. pontja, a 2020. november 19-én megkötött „Megállapodás engedményezési követelés vételárának kiegyenlítésére” elnevezésű szerződés, valamint a 2020. november 19-én megkötött „Engedményezési megállapodás” 2.1. pontjából a vételár maradéktalan teljesítését megállapító rész érvénytelen. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest és az alperest, hogy fizessenek meg az állami adó- és vámhatóság által közzétett 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számla javára felhívásra az államnak személyenként 245.000 – 245.000 (kétszáznegyvenötezer – kétszáznegyvenötezer) forint együttes első- és másodfokú eljárási illetéket. Egyebekben a felek az első- és másodfokú eljárással felmerült perköltségeiket maguk viselik.

Tájékoztatja a feleket, hogy az első- és másodfokú illetékfizetési kötelezettség a határozat jogerőre emelkedését követő 60. napon válik esedékessé. Az illeték megfizetésénél közleményként fel kell tüntetni az illetékfizetési kötelezettséget tartalmazó jogerős határozatot hozó bíróság nevét, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adóazonosító számát.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

[1] A felperes keresetében a felek által 2018. február 14-én megkötött „Opciók megállapodás követelés adásvételéről” elnevezésű, a 2018. október 22-ei „Megállapodás opciós vételár meghatározására” elnevezésű, a 2020. május 11-ei „Megállapodás opciós vételár meghatározására” elnevezésű és a 2020. november 19-ei engedményezési szerződés, valamint az ugyanezen napon megkötött „Megállapodás engedményezés vételárának kiegyenlítésére” elnevezésű szerződések, továbbá „Értesítés követelés jogosultjának változásáról és teljesítési utasítás” elnevezésű nyilatkozat érvénytelenségének megállapítását, továbbá az érvénytelenség jogkövetkezményeként, az eredeti állapot helyreállításaként az engedményezett követelés felszámolási vagyona történő visszabocsátását és az alperes ennek tűrésére kötelezését kérte.

A keresetet elsődlegesen a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Cstv.) 40. § (1) bekezdés b) pontra, másodlagosan a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontra alapította. Valamennyi kérelménél hivatkozott. a Cstv. 40. § (3) bekezdésre.

[2] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

[3] Az elsőfokú bíróság ítéletében megállapította, hogy a felperes mint engedményező és az alperes mint vevő között 2018. február 14-én kelt „opciós megállapodás követelés adásvételéről” megnevezésű, a 2018. október 22-én kelt „megállapodás opciós vételár meghatározására” megnevezésű, a 2020. május 11-én kelt „megállapodás opciós vételár meghatározására” megnevezésű és a 2020. november 19-én kelt „engedményezési szerződés, megállapodás engedményezés vételárának kiegyenlítésére” megnevezésű szerződések, valamint a 2020. november 19-én kelt „értesítés követelés jogosultjának változásáról és teljesítési utasítás” megnevezésű nyilatkozat érvénytelen. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 175.000 forint + áfa összegű perköltséget és az államnak 210.000 forint illetéket.

Ítéletének indokolásában megállapította, hogy a 2021. január 19-től felszámolás alatt álló felperes és az alperes 2018. február 14-én opciós követelés adásvételi szerződést kötöttek az állammal szembeni jogalkotással okozott kár megtérítése iránti 167.765.000 forint késedelmi kamatból és 1.782.000.000 forint elmaradt vagyoni előnyből álló követelésre, amelynek érvényesítése tárgyában a felperes által indított elsőfokú eljárás ekkor még folyamatban volt (a továbbiakban: előzményi per). A felperes a követelés megszerzésére 3 évig terjedő időre engedett vételi jogot az alperesnek, egyben kötelezettséget vállalt a vételi jog gyakorlását követő 5 napon belül azok engedményezésére. A vételi jog ellenszolgáltatásaként az alperes vállalta, hogy a felperes helyett megfizeti a szerződés mellékletét képező listában felsorolt tartozásokat, ha annak jogosultjai intézkednének azok behajtásáról. Vállalta, hogy a felperes helyett finanszírozza a jogi képviselő költségeit, amennyiben a felperes arra forráshiány miatt nem képes. Ez utóbbi kiadások az opciós vételár részét képezték (3.1.3. pont). A felek a vételi

jog gyakorlását az igényérvényesítés egyes szakaszaitól tették függővé. Megállapodtak, hogy a követelés vételára 200.000.000 forint abban az esetben, ha az alperes az elsőfokú ítélet kihirdetését megelőző napig él a vételi jogával.

Az előzményi perben eljáró elsőfokú bíróság 2018. szeptember 13-án elutasította a felperes keresetét. A felek 2018. október 22-én megállapodtak, hogy ha az alperes a másodfokú döntés kihirdetését megelőző napig él a vételi jogával, a követelés vételára 100.000.000 forint. Az előzményi perben eljáró másodfokú bíróság 2019. március 7-én helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, majd a felek a 2020. május 11-én megkötött szerződésükben úgy rendelkeztek, hogy ha az alperes a felülvizsgálati eljárás alatt a Kúria döntésének kihirdetését megelőző napig gyakorolja a vételi jogát, a követelés vételára 3.500.000 forint. Az alperes 2020. november 19-én élt a vételi jogával, és a felek ezen a napon megkötötték az engedményezési megállapodást, egyúttal a követelés vételárának kiegyenlítése tárgyában is megegyeztek, és a felperes kiállította a követelés jogosultjának változásáról szóló értesítést is. Az alperes a megállapodásnak megfelelően a követelés 3.500.000 forint vételárát beszámítási nyilatkozat közlésével kiegyenlítette arra tekintettel, hogy a felperessel szembeni követeléseket korábban felvásárolta.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolásában idézte a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) és b) pontot, a 40. § (1a) bekezdést és a (3) bekezdést. Megállapította, hogy a felperest megillette a jogosultság a per megindítására, és a keresetlevelet a Cstv. 40. § (1) bekezdésben előírt határidőn belül nyújtotta be. A Cstv. 40. § (3) bekezdés szerinti vélelem – figyelemmel a polgári törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 8:2. §-ra – fennáll. A rosszhiszeműség és ingyenesség vélelme kiterjed arra is, hogy a felek által kötött ügyletek a hitelezők kijátszására irányuló szándéknak megfelelő célzott eredményt elérték, a többi hitelező követelésének kielégítési alapját elvonták, továbbá, hogy átruházás esetén az átruházott vagyontárgyakért fizetendő vételarat – rosszhiszeműen – olyan módon határozták meg, hogy a vagyontárgyat megszerző fél terhére csak a legszükségesebb tartozás keletkezzen, amellyel a hitelezők elől elvonták a vagyontárgyak vételárral nem fedezett értékét. Miután a vélelem csak az ingyenességre terjed ki, a feltűnő értékaránytalanság bizonyítása a felperes érdekében állt.

A tanúvallomások alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes nevében eljáró személy (a továbbiakban: volt ügyvezető) nem hozott önálló döntést, és nem volt szerződési akarata a 3,5 millió forint opciós vételarat tartalmazó megállapodásnál, mert a tartalmának kialakításában nem volt beleszólása. A tanúvallomásokkal és az okirati bizonyítékokkal az alperes nem tudta megdönteni a rosszhiszeműség és az ingyenesség vélelmét, ezért a Cstv. 40. § (3) bekezdés alapján a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pont szerinti ingyenességet vélelmezni kellett. Ehhez képest az alperes érdeke volt annak bizonyítása, hogy a jogügylet visszerhes volt, így igazolnia kellett, hogy a felperessel szemben létező követelések voltak a vételár kiegyenlítéseként beszámított követelések. Az alperes csatolta azokat a szerződéseket, melyek az engedményezési láncolatot igazolták. Figyelemmel arra is, hogy az engedményezett követelések eredeti jogosultjai a felszámolási eljárásban nem jelentettek be hitelezői igényeket, az elsőfokú bíróság az alperes nyilatkozata és a szolgáltatott okirati bizonyítékok értékelésével arra a következtetésre jutott, hogy a felperessel szembeni követelések tekintetében a jogosultak személyében történt változás az alperes állításának megfelelően bekövetkezett, akiknek a követelését az alperes teljesítette. Erre tekintettel az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes megdöntötte az ingyenesség vélelmét, mert a beszámítási nyilatkozat közlésével kiegyenlítette a perbeli szerződésben kikötött 3,5 millió forint vételarat. A feltűnő értékaránytalansága pedig azért nem állapítható meg, mert a felperes bizonyítékokkal nem támasztotta alá a keresetének ezt a részét.

A rosszhiszeműség véelme a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontra alapított másodlagos kereset tekintetében is fennállt, amely mellett a szerződés sikeres megtámadásának további tényállási eleme az adós vagyonában bekövetkező értékcsökkenés. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az átruházott követelés kikerült a felperes vagyonából, és a beszámítás folytán nem lépett helyébe a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pont szerinti vagyon, mert a felperes vagyonhoz nem jutott, hanem a vételárral azonos értékű követeléstől szabadult. A megszűnt követelések azonban nem minősülnek aktív vagyonnak, ezért a felperes tartozásának csökkenése a hitelezők követelésének kielégítésére fordítható aktív vagyont nem növelték, ezáltal az utolsó olyan vagyonelem is eltűnt, amely esetleg a hitelezők kielégítésének célját szolgálhatta volna. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes által támadott szerződések és jognyilatkozat a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pont alapján érvénytelenek. Eltekintve attól, hogy a felperes követelése kikerült a felperes vagyonából, a teljesítéssel vagyonmozgás nem történt, ezért az eredeti állapot helyreállításáról – ideértve a tűrésre kötelezést is – külön nem kellett rendelkezni.

[4] Az alperes az ítélet elleni fellebbezésében annak megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását kérte.

Előadta, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás téves, és az abból levont jogi következtetés helytelen. Kiemelte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen értékelte a volt ügyvezető tanúvallomását, mert bár a korábbi szerződéseket nem ő kötötte, így azokkal kapcsolatban nem volt döntési helyzetben, de azt tudta, hogy a felperes elvesztette a pereket. A vallomásának az a része, hogy a cég ügyeinek intézésébe nem folyt bele, nyilvánvalóan az adminisztrációra vonatkozott. A szerződéskötés időpontjában a vételi joggal érintett követelés értéke 167 millió forint volt, amelyhez képest a 200 millió forint vételár a felperes számára kifejezetten előnyös volt. A volt ügyvezető megbízási szerződés alapján díjazás ellenében végezte a tevékenységét. Az alperes azért vállalta a szerződésben a per finanszírozását, mert a felperesnek ebben az időszakban már nem voltak bevételei. Az elsőfokú bíróság a rosszhiszeműség véelmének megdöntésénél figyelmen kívül hagyta, hogy a felperes „az alperes jelképes árat megjelölő, gyakorlatilag ingyenes ajánlatával szemben alkudta ki” a 3,5 millió forint vételárat. A rosszhiszeműség tehát azért is megdőlné, mert a követelésnek a megállapodás időpontjában már nem volt értéke.

Idézte a Cstv. 3. § (1) bekezdést és a 4. § (1) bekezdést, valamint a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 24. § (1)-(2) bekezdést és a 30. § (1) bekezdést. Állította, hogy a követelés nem minősül sem befektetett eszköznek, sem forgóeszköznek, így a felperesnél vagyoncsökkenés nem következhetett be, ugyanakkor a Cstv. 4. § (1) bekezdésnek sem felel meg, mert a felperes a felszámolás kezdő időpontjában már jogerősen elvesztette az állammal szemben indított pert. Az átruházott követelés 99,9%-a volt elmaradt vagyoni előny, és csak a fennmaradó rész a vagyonban bekövetkező értékcsökkenés.

Az alperes megdöntötte a rosszhiszeműség véelmét is, mert értéktelen követelést vásárolt, ennek ellenére vállalta a hitelezők követeléseinek kielégítését. A tanúvallomásokkal igazolta, hogy a felperes a követelés érvényesítésével kapcsolatos költségeket nem tudta finanszírozni, azt részben az alperes biztosította, a felek ügyvezetői saját hatáskörben döntöttek a jogügyletről, míg a beszámítással érintett engedményezett követelések jogosultjai kisvállalkozások voltak, amelyek a Cstv. 57. § (1) bekezdés szerinti kielégítési sorrendben megelőzték a további hitelezőket.

[5] Az elsőfokú bíróság ítéletének a felperes keresetét részben elutasító rendelkezése a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 358. § (5) bekezdés alapján fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett.

[6] A fellebbezés részben alapos.

[7] Az alperes fellebbezése az elsőfokú bíróság ítéletének a Cstv. 40. § (1) bekezdés b) pontra alapított elsődleges kereset elutasítását tartalmazó rendelkezését és annak indokait nem érintette, ezért a másodfokú bíróságnak kizárólag a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pont alapján indított keresetnek részben helyt adó rendelkezéseket kellett elbírálni.

[8] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság érdemi döntésével az alábbi okok miatt csak részben értett egyet.

[9] A Cstv. 1. § (3) bekezdésben írt célok teljesítése érdekében a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontban szabályozott megtámadás arra biztosít lehetőséget, hogy a hitelezők követelésének fedezetét egészben vagy részben elvonó szerződés érvénytelenségéhez fűződő jogkövetkezmények alkalmazásával az adós elvont vagyona a felszámolási vagyonba visszakerüljön, és a követelések kielégítésének fedezete ezzel az elvont vagyonrésszel növekedjen. A megtámadási nyilatkozat ezért csak abban az esetben eredményes, ha annak joghatásaként a felszámolási eljárásban igényt érvényesítő hitelezők kielégítési alapja valóságosan is növekedhet. A Cstv. 40. § (1a) bekezdés az érvénytelenség jogkövetkezményeinek alkalmazásával ad lehetőséget az elvont kielégítési fedezetnek a felszámolási vagyonba történő visszajuttatására. Olyan jogügylet azonban, amelynek tárgya nem képvisel a hitelezők kielégítésének alapjául szolgáló vagyoni értéket, a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pont alapján sikeresen nem támadható. Ebben az esetben vagyonsökkenés nem állapítható meg, ugyanakkor a hitelezők és az adós jogviszonyában a vagyoneltolódást helyreállító jogkövetkezmény sem vonható le. A fentiek alapján az opciós megállapodások és az annak alapján megkötött engedményezési szerződés – ideértve az erről szóló értesítést is – tárgyát képező követelés alperesre történő átruházása a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pont szerint is csak annyiban támadható, amennyiben az adós vagyonát csökkentette és az eredeti állapot helyreállítása a felszámolási vagyonban növekedést eredményezhet.

[10] A felperes peres úton kísérelte meg érvényesíteni az opciós megállapodás tárgyát képező állammal szembeni követelését. A felek az opciós megállapodásokban az állammal szembeni követelés tárgyában indított per állásától függően folyamatosan módosították az engedményezéssel érintett követelés opciós vételárát. A jogerős ítélettel már elbírált követelésnek a felülvizsgálati eljárás eredményétől függő előre nem látható értéke az opciós vételárát alakító olyan tényezővé vált, amely a szerződésben vállalt szolgáltatási kötelezettségek sajátos tartalmához igazodó kockázati körbe tartozott, és ez a bizonytalanság az opció gyakorlásának időpontjában és azóta sem hárult el.

[11] Az előzményi perben meghozott másodfokú ítélethez fűződő anyagi jogerőhatás (Pp. 360. §) folytán a másodfokú bíróság kizárólag abból indulhatott ki, hogy az állammal szembeni követelés érvényesítése eredménytelen volt, amelyből az is következik, hogy az engedményezés időpontjában a követelés nem rendelkezett valós vagyoni értékkel, így a hitelezői igények kielégítésének alapjául sem szolgálhatott. A rendelkezésre álló adatok alapján az engedményezett követelésnek a felszámolási vagyonba történő visszajuttatása ezért nem eredményezné a hitelezők kielégítési alapjául szolgáló felszámolási vagyon növekedését, ami egyben azt is jelenti, hogy az engedményezéssel az adósnál vagyonszőkenés sem keletkeztetett.

[12] A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság megállapította, hogy a vagyoni értéket nem képviselő követelés jogosultjának személyében bekövetkező változás az eredeti állapot helyreállításával sem növelné az adós vagyont, így az opciós jogot engedő és az engedményezést érintő megállapodásoknak a követelés átruházását eredményező részei a hitelezők fedezetét sem vonhatták el. A felperes által nyújtott főszolgáltatás (opciós jog engedése és az ennek alapján történt engedményezés által történt követelésátzállás) felszámolási vagyonba történő visszajuttatása a kikötött – kifejezetten a bizonytalan követeléshez igazodó – vételár mellett nem okozhatott az adós és a hitelezők vagyoni viszonyában fedezetelvonást eredményező változást, ezért a főszolgáltatásokban történő megállapodás a felszámolás körébe tartozó vagyonszőkenésének hiányában a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pont alapján nem támadható.

[13] Mindezek mellett az adós a vagyoni értékét fokozatosan elvesztő követelés átruházásának ellenszolgáltatásaként kétséget kizáróan kötelmi jogosultságot szerzett 3,5 millió forint opciós díj követelésére, amelyet az alperes beszámítási nyilatkozat útján teljesített. A szerződéskötés tényét és a teljesítés módját, valamint a megállapodás kötőerejét az alperes nem vitatta, ezért a szerződésben vállalt opciós díj fizetési kötelezettség szempontjából nincs jelentősége az ellenszolgáltatásaként megszerzett követelés értékének, és annak sem, hogy az ügyvezető milyen utasítás alapján kötötte a szerződést, míg a követelés átszállásával teljesedésbe ment jogügyletre tekintettel a bizonytalan kimenetelű rendkívüli jogorvoslat lehetséges eredménye az opciós vételár fizetésének kötelezettséget ugyancsak nem érinti.

[14] A fentiekből következik, hogy a másodfokú bíróság is csak abból indulhatott ki, hogy az engedményezési szerződés folytán a felperest megillette a jogosultság 3,5 millió forint opciós díj követelésére. A felek a 2018. február 14-én megkötött „Opciós megállapodás követelés adásvételéről” megnevezésű szerződés 3.1.3. pontjában, valamint a 2020. november 19-én megkötött „Megállapodás engedményezési követelés vételárának kiegyenlítésére” elnevezésű szerződésben rendelkeztek arról, hogy az alperes beszámítási nyilatkozat közlésével teljesítheti [Ptk. 6:49. § (1) bekezdés] az opciós vételárat, és a 2020. november 19-én megkötött „Engedményezési megállapodás” 2.1. pontban egybehangzóan kijelentették, hogy az alperes a követelés vételárát maradéktalanul teljesítette.

[15] A felperes a megállapodások megkötésével az alperessel szemben az opciós vételárnak megfelelő összegű pénzbeli követeléssel rendelkezett, amelyet az ismertetett szerződéses rendelkezések folytán az alperes beszámítási nyilatkozattal megszüntetett [Ptk. 6: 49.§ (2) bekezdés]. Az alperes állításával szemben a felperes nem vitatott összegű vételár követelésének pénzbeli szolgáltatás útján történő kikötése ténylegesen növelte volna a hitelezők követeléseinek fedezeteként szolgáló felszámolás körébe tartozó vagyont, mert az Sztv. 24. § (1) bekezdés és a 28. § (1) bekezdés alapján a vállalkozó tevékenységét nem tartósan szolgáló követelés a Cstv. 3. § (1) bekezdés e) pont szerint az adós vagyonához tartozó vagyoni értéket képviselő forgóeszköznek minősül. Az opciós vételár iránti pénzkövetelés azonban kifejezetten a beszámítás lehetősége és az ennek alapján történt – pénzmozgás nélküli – teljesítés miatt nem vált a felszámolási vagyon részévé.

[16] A becsatolt engedményezési szerződések alátámasztották az alperesnek azt az állítását, hogy a felperessel szemben az opciós vételarat meghaladó követeléssel rendelkezett. Az alperes ebből kiindulva azzal is védekezett, hogy ezek az engedményezett követelések a kielégítési sorrendben megelőzték volna a többi hitelező követelésének kielégítését, így a beszámítással történő teljesítés nem irányulhatott a hitelezők kijátszására, amelynek következtében álláspontja szerint megdöntötte a rosszhiszeműség vélelmét. Az alperes azonban a fellebbezésében már nem vitatta a Cstv. 40. § (3) bekezdés szerinti vélelem alapjául szolgáló – az elsőfokú bíróság által helyesen megállapított és értékelt – tényeket, amelyből az is következik, hogy az engedményezésektől függetlenül az adóssal szembeni követelésének kielégítési sorrendjére nem a Cstv. 57. § (1) bekezdés d), hanem a h) pont az irányadó. Mindebből egyértelműen következik, hogy az opciós vételárnak megfelelő pénzbeli szolgáltatás teljesítése a felszámolás alá tartozó vagyon összegét növelte volna oly módon, hogy a felszámolási eljárásban igényt érvényesítő további hitelezők a vagyonfelosztásnál az alperes teljes követelését megelőzve juthatnak hozzá a saját követelésükhöz vagy annak egy részéhez.

[17] Mindezek alapján a másodfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az opciós megállapodás és az engedményezés alapján történt követelés átszállással az adósnál nem keletkezett vagyonsökkenés, azonban az opciós vételár teljesítésének módját érintő megállapodás elvonta a többi hitelező kielégítésének fedezetét, amellyel a szerződő felek valóságosan csökkentették a felszámolás körébe tartozó vagyont. Az alperes ezáltal az érintett szerződéses kikötések tekintetében nem tudta megdönteni a rosszhiszeműség vélelmét.

[18] A fentiek alapján a felperes vételár követelésének beszámítási nyilatkozattal történő megszüntetése az adós felszámolás körébe tartozó vagyont csökkentette, míg az alperes nem tudta bizonyítani, hogy nem tudott a kikötések fedezetelvonó minőségéről, ezért a másodfokú bíróság – figyelemmel a Cstv. 40. § (3) bekezdésre is – megállapította, hogy az opciós vételár beszámításának lehetőségét tartalmazó és az ennek alapján történő teljesítést megállapító – a hitelezők kielégítési fedezetének elvonásához vezető – kikötések a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pontban írt törvényi tényállás megvalósulása folytán érvénytelenek.

[19] A beszámítási nyilatkozattal történő teljesítés hiányában az érvénytelenség jogkövetkezményeként a felperes mint szerződő fél kötelmi jogosultságot szerzett a kikötött vételár pénzbeli követelésére. A szerződések részbeni érvénytelensége folytán a felperes szabadon rendelkezik a pénzbeli követeléssel, amelyet a Ptk. pénztartozás teljesítésére irányadó általános szabályai szerint érvényesíthet az alperessel szemben. A felek jogviszonyára irányadó szerződés alapján a pénzszolgáltatás követelése és annak teljesítése már nem tartozik a Cstv. 40. § (1) bekezdés a) pont és ezáltal (1a) bekezdés alapján történt igényérvényesítés körébe, ezért az eredeti állapot helyreállításáról külön nem kellett és erre irányuló fellebbezés hiányában nem is lehetett rendelkezni.

[20] A kifejtett indokok alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezését a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján részben megváltoztatta, és a felek által megkötött szerződéseknek a beszámítási nyilatkozattal történő teljesítést érintő részei tekintetében az érvénytelenséget megállapította, míg a felperes keresetének ezt meghaladó részét elutasította.

[21] Az alperes fellebbezése részben eredményes volt, ezért az elsőfokú perköltségre vonatkozó rendelkezéseket is meg kellett változtatni. A főszolgáltatásként kikötött opciós vételár és annak teljesítése a többször módosított opciós és engedményezési szerződés meghatározó rendelkezése, amelyre a pervesztesség-pernyertesség arányánál is figyelemmel kell lenni. A másodfokú bíróság mindezt értékelve a felek pernyertességét egyenlő arányban határozta meg, és Pp. 83. § (2) bekezdés alapján ennek megfelelően rendelkezett a perköltség viseléséről.

[22] A felek a Pp. 102. § (1) bekezdés alapján kötelesek az államnak megfizetni a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt első- és másodfokú (összesen 490.000 forint) eljárási illetéket. Az illeték megfizetésének módjáról szóló rendelkezés a 26/2022. (XII. 06.) IM rendelet 1. § (2) bekezdésével módosított, a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII. 27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésén alapul.

Budapest, 2023. június 7.

dr. Volein Anna s.k.
s.k.

a tanács elnöke

dr. Bleier Judit s.k.

előadó bíró

dr. Kovács Mária

bíró